

Context

De achteruitgang van ecosystemen, het versnelde verlies aan biodiversiteit en de overexploitatie van natuurlijke rijkdommen bedreigen de voedselzekerheid, de bestaanszekerheid en regionale evenwichten. Deze druk wordt nog versterkt door de klimaatverandering, de bevolkingsgroei en niet-duurzame mijnbouwpraktijken. Ze ondermijnt essentiële ecosysteefuncties zoals klimaatregeling, waterzuivering en bestuiving.

In 2024 ging 6,7 miljoen hectare primair tropisch woud verloren – een toename van ongeveer 80% ten opzichte van 2023 (Global Forest Watch 2025). Daarnaast hebben menselijke activiteiten al 1,66 miljard hectare land aangetast, waarvan meer dan 60% landbouwgrond, akkerland of weiland (FAO 2025).

Duurzaam beheer van natuurlijke rijkdommen is daarom essentieel om de veerkracht van gemeenschappen te vergroten, conflicten over grondstoffen te voorkomen en inclusieve ontwikkeling te bevorderen.

© Enabel

Prioriteiten

Om milieubehoud, economische ontwikkeling en de behoeften van de lokale bevolking met elkaar te verzoenen, kiezen we voor een zogenaamde landschapsbenadering, waarbij samenwerking tussen verschillende sectoren wordt aangemoedigd (landbouw, visserij, natuurbehoud of toerisme). Dat zorgt voor minder conflicten en voor duurzaam beheer van natuurlijke rijkdommen omdat rekening wordt gehouden met de ecologische, sociale en economische realiteit van een gebied. De actie van Enabel draait rond drie assen:

Behoud van biodiversiteit

Landschappen herbergen een mozaïek van ecosystemen – bossen, veengebieden, mangroves, wetlands. Die spelen een belangrijke rol bij het reguleren van het klimaat. Hun herstel, door herbebossing, natuurlijke regeneratie, herstel van wetlands of agro-ecologische praktijken, vergroot de koolstofvoorraden, herstelt de biodiversiteit en versterkt de veerkracht. Enabel ondersteunt de bescherming van beschermde gebieden, het herstel van aangetaste landschappen, en gemeenschapsbeheer. Illegale exploitatie van de rijkdommen wordt dan weer bestreden met behulp van ecologische monitoringinstrumenten en toegepast onderzoek.

Groene economie en duurzame ontwikkeling

Natuurlijke rijkdommen zijn van groot economisch belang: houtenergie, bosbijproducten, kleinschalige visserij, ecotoerisme, enz. Om de druk op ecosystemen te verminderen, stimuleert Enabel duurzame alternatieven: verbeterde kachels, hernieuwbare energie, agrobosbouw, diversificatie van inkomsten (honing, ambachten, medicinale planten). Deze initiatieven bevorderen jobcreatie, ondernemerschap op het platteland en de integratie van vrouwen en jongeren.

Governance en institutionele versterking

Geïntegreerde ruimtelijke planning is nodig om gebieden en hun rijkdommen goed te beheren. Enabel ondersteunt participatief en transparant bestuur, gebaseerd op de betrokkenheid van lokale gemeenschappen, de erkenning van het gewoonterecht en de oprichting van overlegfora. Het versterken van de institutionele capaciteit, in combinatie met een geïntegreerde ruimtelijke planning, zorgt ervoor dat de activiteiten coherenter zijn en een maximaal effect hebben.

Diensten

Herstel en behoud van ecosystemen

Herbebossing en natuurlijke regeneratie van aangetaste gebieden: bescherming en herstel van wetlands, mangroves en veengebieden; creëren en beheren van ecologische corridors om beschermde gebieden met elkaar te verbinden; ecologisch toezicht en bewaking van biodiversiteitsindicatoren.

Duurzaam land- en waterbeheer

Bescherming en herstel van waterscheidingen en wetlands; technieken om ontbossing, erosie en bodemaantasting tegen te gaan; toepassing van agro-ecologische en agrobosbouwpraktijken om de vruchtbaarheid van de bodem en duurzame productie te verbeteren.

Oprichting en beheer van duurzame economische sectoren

Ondersteuning voor de oprichting van duurzame lokale ketens: bosbijproducten, honing, medicinale planten, artisanat; bevordering van agrobosbouw, ecotoerisme en duurzame kleinschalige visserij.

Steun voor bestuur en overheidsbeleid

Institutionele capaciteitsopbouw voor beleidsontwikkeling; technische en organisatorische capaciteitsopbouw voor overheden, ngo's en lokale spelers; opzetten van overlegfora en gebruikerscomités voor natuurlijke rijkdommen; capaciteitsopbouw voor gemeenschappen om die rijkdommen effectief te beheren.

Ervaring

Behoud van ecosystemen in het stroomgebied van de Rusizirivier in Burundi

In de provincies Cibitoke, Bujumbura en op het platteland van Bujumbura (Burundi) helpt Enabel het ministerie van Milieu, Landbouw en Veeteelt met het behoud van de ecosystemen van het stroomgebied van de Rusizi, met name in de Nationale Parken Kibira en Rusizi. Het doel is om het bestuur van beschermde gebieden te versterken, landherstel te bevorderen en waterbronnen goed te beheren door de drinkwatervoorziening in plattlandsgebieden te verbeteren, met bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen.

In samenwerking met het Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties (UNDP) is Enabel verantwoordelijk voor activiteiten op het gebied van milieubeheer en -herstel en speelt het een centrale rol in de coördinatie en institutionele ondersteuning.

Bestrijding van biodiversiteitsverlies met NaturAfrica Nyungwe-Kibira

Het NaturAfrica project, gefinancierd door de Europese Unie en uitgevoerd door Enabel in Burundi en Rwanda, is gericht op het tegengaan van het verlies aan biodiversiteit in de Nationale Parken Nyungwe (Rwanda) en Kibira (Burundi). Enabel ondersteunt het herstel van een netwerk van beschermde gebieden en waardevolle ecosystemen over een totale oppervlakte van 140.000 hectare bos, terwijl het duurzaam beheer van de omliggende landschappen wordt bevorderd. Het project ondersteunt de creatie van waardig werk in groene sectoren voor lokale gemeenschappen. Het versterkt het milieubestuur op verschillende niveaus: grensoverschrijdende coördinatie, institutionele capaciteit en de inzet van nationale belanghebbenden voor een coherent en duurzaam beheer van deze natuurgebieden.

Thematische portefeuille Klimaat Sahel (PTCS)

De Thematische portefeuille Klimaat Sahel is een regionaal initiatief gefinancierd door België en sinds 2022 uitgevoerd door Enabel in Burkina Faso, Mali, Niger en Senegal. Het is erop gericht de weerbaarheid van de bevolking in de Sahel tegen de klimaatverandering te versterken. Dat gebeurt met efficiënte adaptatie- en mitigatiemaatregelen: herstel van aangetast land, duurzaam beheer van natuurlijke rijkdommen, agro-ecologie, toegang tot water en betrokkenheid van lokale gemeenschappen (met name vrouwen en kwetsbare groepen). De portefeuille maakt deel uit van het Great Green Wall-initiatief en ondersteunt de nationale beleidskeuzes. Het bevordert regionale samenwerking, lokale capaciteitsopbouw en toegang tot klimaatfinanciering, in overeenstemming met internationale verplichtingen.

De expertise van Enabel

De QR-code brengt je naar het volledige aanbod van onze expertise: Mondiale gezondheid - Sociale bescherming - Onderwijs en opleiding - Economische en bedrijfsontwikkeling - Voedselsystemen - Beheer van natuurlijke rijkdommen - Biodiversiteit - Klimaatbestuur - Energietransitie - Water - Ecologisch bouwen - Stadsontwikkeling - Menselijke mobiliteit - Veiligheid - Justitie - Financieel en administratief bestuur.

enabel.be - open.enabel.be

